

PLASTICA

Poc assimilada tenim la idea d'art modern. Per uns pot significar un trencament total de tradicions, un realitzar coses inimaginables pels artistes anteriors, confonent més d'un cop el progrés material amb avenç artístic. Coneixem també els que creuen que l'art modern és fals.

Però tant aquest art com el més antic, ha estat una resposta a determinats problemes i formes concretes del procedir en la vida de la humanitat.

A partir d'un cert moment, que coincideix amb el canvi de mentalitat produït de la Revolució Francesa, els artistes comencen adquirir consciència de que cal investigar i emprendre nous camins.

Recordem com fixada la idea d'una nova construcció i decoració, dona per fruit l'anomenat Art Nouveau, sota el signe de la despreocupació d'estils i ornaments arquitectònics, fossin nous o vells, tenint preponderància la concreta funció de l'obra a realitzar, per damunt de la bellesa.

El funcionalisme, que ve a dir que pot ésser bonica una cosa projectada simplement per respondre a uns fins determinats, el devem a l'escola alemanya Bauhaus, fundada per l'arquitecte W. Gropius, en 1923. Aquesta teoria té molta de veritat, i ha contribuït a que ens despreguem d'un munt de trastos innecessaris, que foren quasi imprescindibles en la passada centúria.

El funcionalisme descansa sobre la forta pilastra de la simplificació.

Tothom sap que abans d'assolir una arquitectura definitiva, han estat necessaris molts d'intents i fracassos, que no admeten molta de gent en el terreny de la pintura o l'escultura; parlem, com és natural, de la que ha sortit del concepte de representar "el que veu". Aquesta, que fou corrent iniciada en el renaixement, no es pot sostenir en èpoques anteriors, ja que tenien caires ben diferents. Recordem com l'artista primitiu construïa una cara treient-la de formes simples imaginàries; l'egipci representava tot el que coneixia, no el que veia; el grec i el romà divinitzen la natura, idealitzant-la. La idea de "pintar el que

es veu", surt en el renaixement, aconseguint que, en lloc de pintar el que realment veien, plasmessin el que havien après a pintar.

Fou en el segle XIX que es van proposar de treure aquests convencionalismes, i, en molts dels estudis de joves pintors, es va canviar la Venus de Milo per una màscara de tribu africana. Calia començar pel principi i descobrir i estudiar l'art primitiu, solució per sortir d'aquell embolic, ja que posseïa la simplicitat i expressió, junt amb el gest clar, que havia perdut l'art europeu.

El que menys va comprendre la gent, fou que l'art prescindís de la bellesa. No admetien que un artista seriós i conscient es proposés plasmar una cosa que no fos bonica. Llavors van contestar que no serien sincers si sols miressin una part, la bonica, de la vida; arribaren àdhuc a creure que pretenir l'harmonia en art, al costat de les misèries de l'home, era renunciar a l'honradesa.

Una altra teoria, l'expressionista, diu que l'únic que no importa en art és pretenir plasmar la natura, cal expressar els sentiments a través de la línia i el color. Neix així molt aviat la tela amb colors i formes al marge de qualsevol temàtica. V. Kandinsky (1866-1944), sembla fou el primer que va pintar un quadre abstracte. No li agradava la tècnica, i volia assolir una regeneració de la vida humana mitjançant un art purament interior. Aquesta concepció que calia arribar a una comunió espiritual, fou la que l'induí a exposar la "música cromàtica" (1916), pas decisiu per l'art anomenat abstracte.

Aquesta búsqueda va posar de manifest sobretot un problema: la diferenciació entre esquema i obra sòlida. Així va haver-hi un nou plantejament de la representació pictòrica, que conduiria a l'abandonament del modelatge i la perspectiva, empenyent els artistes a no emprar subtileses, adoptant procediments directes i espontanis, amb colors simples i intensos. Un nou art havia entrat, i aquesta experiència serà de gran importància per la humanitat.

Joan Sala

MUSICA

Per a una crítica musical

Hom ha dit que la música—en qualsevol de les seves manifestacions—, ha constituït sempre un element molt arrelat en l'ànima de qualsevol poble i ha esdevingut una constant en qualsevol manifestació multitudinària. Realment aquest fet se'ns presenta d'una forma evident. Seguint per aquest camí, podria donar unes dades per a un estudi de la funcionalitat de la música, i més en general de l'element sonor dintre d'unes manifestacions socials del tipus militar, religiós, polític, etc. Amb tot, crec prematur iniciar aquest espai musical amb aquest tema.

Una aproximació a la música portada per una altra banda, ens mena, en una primera anàlisi, a establir la diferència funcional acceptada de música clàssica i música lleugera. Aquesta distinció té solament un principi vàlid si ens atenem al caràcter funcional de l'element sonor, però a l'hora d'iniciar un procés crític — formal —,